

- системи автоматизації дозволяють оптимізувати роботу з клієнтами, управляти ресурсами, оптимізувати внутрішні бізнес-процеси, покращувати взаємодію між структурними підрозділами;

- застосування тендерних площадок дозволяє зробити процеси прозорими та зручними. Корупція в такій системі виключена, що привертає увагу учасників;

- державні сайти теж розвиваються у ногу з цифровими трансформаціями, що дозволяє забезпечити ефективну взаємодію урядових установ з громадянами та бізнесом.

Таким чином, переваг діджиталізації є багато. Мультиплікативний ефект її застосування у бізнесі очевидний – бізнес-процеси автоматизуються, лояльність клієнтів підвищується, горизонти діяльності розширюються.

Список використаних джерел:

1. Діджиталізація – теперішнє і майбутнє усіх сфер бізнесу. URL: <https://evergreens.com.ua/ua/articles/business-digitalization.html> (дата звернення 18.01.2023)
2. Діджиталізація – спосіб розвитку бізнесу. URL: <https://ua.scallium.pro/what-is-digital> (дата звернення 20.01.2023)
3. Діджиталізація бізнесу URL: https://webcase.com.ua/uk/business_digitalization/(дата звернення 22.01.2023)

МОДЕЛЬ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПАНЕЛЬНИХ ДАНИХ

Л. М. ЗОМЧАК, канд. екон. наук

Львівський національний університет імені Івана Франка

lzomchak@gmail.com

О. М. ДЕРЕШ, магістр,

Львівський національний університет імені Івана Франка

Необхідність урахування особливостей територіального розвитку України зумовлена впливом регіонів на розвиток економіки країни в цілому, тому сильні та слабкі сторони регіональних систем визначають економічний розвиток держави загалом. Диференціація між областями України, яка ще більше поглибилась в умовах війни, може суттєво впливати на економічну безпеку країни.

Проблеми економічного регіонального розвитку досліджують як вітчизняні, так і закордонні вчені, застосовуючи при цьому різноманітний інструментарій. Для моделювання на рівні регіону застосовують методи багатовимірної класифікації [1], симульативного моделювання [2], рейтингування [3], однак найчастіше економетричні моделювання на панельних даних [4, 5].

З метою моделювання соціально-економічного розвитку регіонів України спершу проаналізовано чинники, які на нього впливають, а згодом реалізовано модель на панельних даних, специфіка яких дає можливість досліджувати динаміку показників соціально-економічного розвитку за роками та в розрізі регіонів одночасно.

Основним показником, який характеризує економічний розвиток на рівні області, є валовий регіональний продукт, тому саме його обрано за результуючу змінну. Чинників, як впливають на валовий регіональний продукт, дуже багато, однак, більшість економічних чинників тісно корелюють між собою, тому недоцільно включати їх в модель одночасно, адже це матиме наслідком наявність мультиколінеарності в моделі. Одним з перших чинників впливу на економічний розвиток є торгівля, яка відіграє значну роль у реалізації ринкової економіки та формуванні конкурентного середовища. Вона включає в себе і роздрібну торгівлю товарами та послугами, і торгівлю промисловою та будівельною продукцією. Також економічний розвиток країни в цілому та її регіонів залежить від обсягу вкладених інвестицій в діяльність підприємств. Інвестиції є найбільш важливим чинником економічної стабільності та розвитку, тому стимулювання інвестиційної активності має важливе значення для позитивних зрушень. Аналіз статистичних даних показує, що країни з експортоорієнтованою економікою мають більш високі показники розвитку економіки, ніж країни, що обрали стратегію імпортозаміщення. Інтенсифікація експорту активізує економічний потенціал країни, позитивно впливає на конкурентоздатність вироблених товарів, упровадження нових технологій.

Отже, проаналізувавши регіональні показники економіки, для моделювання у якості факторних змінних обрано такі:

- Оборот роздрібно́ї торгівлі (млн грн.);
- Обсяг реалізовано́ї промислово́ї продукції (млн грн);
- Капітальні інвестиції (млн грн.);
- Обсяги експорту (млн дол. США).

Статистична інформація щодо всіх показників зібрана із річною періодичністю в розрізі областей України з офіційної сторінки Державної служби статистики України [6].

Після обчислення параметрів моделі отримали:

$$VRP_{it} = -5625.650 + 0.884471 * VRP_{i,t-1} + 0.229284 * VRP_{i,t-2} + 2.656496 * EXPORT_{it} - 0.767422 * KI_{i,t-2} - 0.239889 * ORT_{i,t-1} + 0.212883 * ORPR_{it} - 0.237092 * ORPR_{i,t-1} + 0.082794 * ORPR_{i,t-2},$$

де i – індекс областей;

t – лаг часу;

VRP – валовий регіональний продукт (млн. грн.);

ORT – оборот роздрібної торгівлі (млн. грн.);

$ORPR$ – обсяг реалізованої промислової продукції (млн. грн.);

KI – капітальні інвестиції (млн. грн.);

$EXPORT$ – обсяги експорту (млн. дол. США)/.

Прогноз ВРП по областях України і з інтервалами довіри відображено на рис. 1.

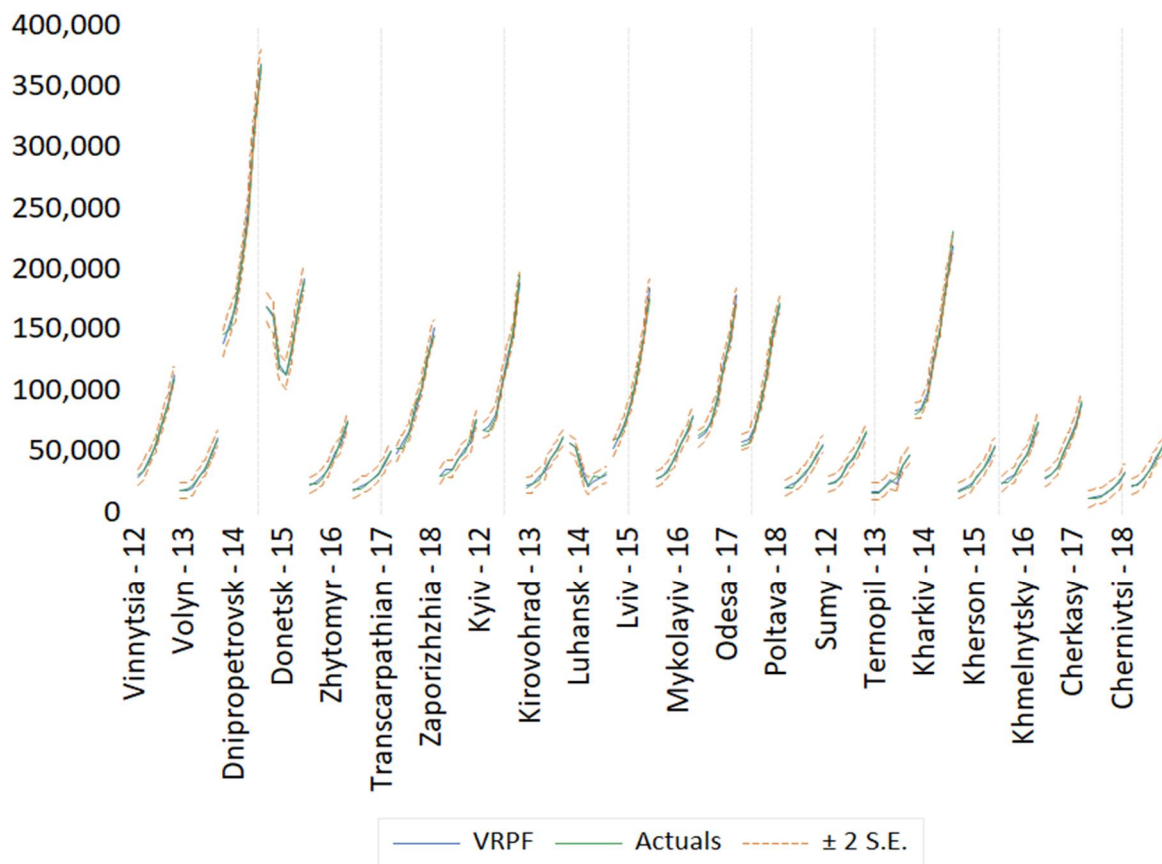

Рис. 1 – Прогнозні значення валового регіонального продукту по областях України

Відповідно до значення відношення детермінації можемо стверджувати, що в середньому по регіонах України 99.69% зміни валового регіонального продукту пояснюються зміною величин самого валового продукту, обсягами капітальних інвестицій, реалізованої промислової продукції та експорту, а також оборотом роздрібною торгівлі, з відповідним лаговим відставанням.

Список використаних джерел:

1. Вдовин М. Л., Дідик М. О. Оцінювання економічного ризику регіону за допомогою методів багатовимірної класифікації. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2017. 24 (2). 148-151.
2. Зомчак Л. М., Волошин І. Б. Симультаивна модель інноваційного розвитку регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 2. С. 854–858. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/174.pdf>.
3. Вдовин М., Міщук Т. Рейтингування регіонів України за показниками добробуту населення. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2022. (1 (91)). 3-9.
4. Зомчак Л. М., Коваль Л. О. Сталий розвиток регіонів України: просторово-панельний підхід. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 65. 211-215.
5. Зомчак Л. М., Умриш Г. Т. Моделювання залежності валового регіонального продукту від сільського господарства України на основі лонгітюдних даних. *Економіка і суспільство*. 2018. №16. С. 972-977.
6. Державна служба статистики України: [Веб-сайт]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.10.2022).

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В РЕАЛІЯХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

А. О. КАСИЧ, д-р екон. наук, проф.

Київський національний університет технологій та дизайну

kasich.alla@gmail.com

В. С. СЕМЕНЮК

Київський національний університет технологій та дизайну

svika1132@gmail.com

Проблема управління корпоративною конкурентоспроможністю стає актуальною проблемою для сучасних підприємств, оскільки глобальна криза загострила конкурентну боротьбу, пандемія суттєво вплинула і на бізнес-процеси, і на позиції на ринку. Окрім врахування цих проблем підприємства